

Zimowanie żółwi lądowych z użyciem lodówki

nulus, wt., 12/06/2007

- [Zimowanie](#)

Wielu początkujących żółwiarzy zadaje sobie pytanie: Co to jest zimowanie? Dlaczego zimować? W niniejszym artykule spróbuję przedstawić informację o samym pojęciu zimowania, jego niezbędności do prawidłowego funkcjonowania organizmu żółwia jak i przebiegu procesu hibernacji w warunkach chowu w niewoli.

Co to jest zimowanie?

Zimowanie jest innymi słowy **hibernacją** żółwia. W środowisku naturalnym wszystkie **żółwie z rodzaju *Testudo*** (z wyjątkiem *Testudo kleinmanni* - czyli żółwi egipskich oraz północno-afrykańskich żółwi z gatunku *Testudo graeca*) zapadają po sezonie aktywności w hibernację. Trwa ona od 2 do 6 miesięcy, a nawet 9 u żółwi stepowych (w połączeniu z estywacją).

Żółwie przed zimowaniem stopniowo „zwalniają” (ich metabolizm ulega spowolnieniu), widać spadek aktywności. Zakopują się w podziemnych jamach, i zasypiają. Wszystkie procesy życiowe zachodzące w organizmie zużywają wtedy minimalne ilości energii. Po kilku miesiącach, wraz z nadejściem wiosny - pory obfitej w pokarm, żółwie budzą się z hibernacji, i wracają do aktywności. Zaraz po wybudzeniu rozpoczyna się okres godów.

Gatunki hibernujące

- Żółwie stepowe (*Testudo (Agrionemys) horsfieldii*)
- Żółwie greckie (*Testudo hermanni spp.*)
- Żółwie obrzeżone (*Testudo marginata*)
- *Testudo graeca iberica* - (podgatunki *Testudo graeca* z północnej Afryki nie zimują!)

Dlaczego zimować?

Trzymane przez nas w terrariach żółwie mają dalekie od optymalnych warunki życia, przez co ich zegar biologiczny może się rozregulować. Żółwie z rodzaju *Testudo* od milionów lat żyją w skrajnie trudnych warunkach. Ich organizm nie jest w stanie w pełni uporać się z chowem terraryjnym. Dowodem na to jest apatyczność w zimie. Żółw wtedy aż "prosi się" o zimowanie, ale zbyt wysoka temperatura panująca w domu mu na to nie pozwala. Organizm gada wykonuje wtedy ogromną pracę. **Wskutek całorocznego utrzymywania wysokiego metabolizmu żółwia (a jest to naturalny efekt trzymania żółwia w wysokiej temperaturze) intensywnemu zużyciu ulegają jego nerki i wątroba** - pracują przecież, w przypadku żółwi stepowych, czterokrotnie dłużej niż w naturze; po prostu pracują na okrągło. Problem ulega zwielokrotnieniu, kiedy dodamy do tego fakt, że w niewoli nasze żółwie mają do dyspozycji pokarm w znacznie większych ilościach i znacznie bogatszy w białka, tłuszcze i cukry, generalnie dla nich niewskazane.

Żółw po latach nie zimowania może być już w tragicznej kondycji. Przecież w okresie zimowym w

naturze żółwie hibernując nic nie jedzą. Właśnie dla tego zimowanie jest konieczne do osiągnięcia końcowego sukcesu jakim jest satysfakcja z dobrej formy gada po wielu latach. Hibernacja to w pewnym sensie „zasłużony odpoczynek” dla żółwia po sezonie aktywności w terrarium czy na wybiegu. To także ratunek dla jego wątroby czy nerek i istotny przyczynik do ich przysłowiowego długiego życia.

Przygotowanie do zimowania

Dobre przygotowanie do zimowania jest kluczem do udanej hibernacji. Musimy być pewni, czy nasz gad jest w pełni zdrowia. Przed rozpoczęciem procesu przygotowań należy skonsultować się z weterynarzem znającym się na żółwiach. Zagrożeniem jest także obecność pasożytów. Duże znaczenie ma więc wcześniejsze odrobaczenie żółwia. Znakomici hodowcy w swoich pracach twierdzą jednakże, że zarobaczenie nie zawsze musi wiązać się z ryzykiem, ale początkujący żółwiarz **MUSI** być pewien w 100% co od kondycji gada. Ewentualne odrobaczenie przeprowadzamy około 1-2 miesiące przed początkiem przygotowania do procesu hibernacji.

Na miesiąc przed zimowaniem zaprzestajemy podawania jakiegokolwiek pokarmu. Wtedy też zaczynamy skracać czas oświetlenia terrarium i obniżamy temperaturę. Po 3 tygodniach wyłączamy już wszystkie urządzenia grzewcze. Ważne jest to, by żółw miał w tym okresie dostęp do świeżej wody.

Musimy być też pewni, że żółwiowi nic nie zalega w jelitach. Bywa, że pokarm wydalany jest dopiero po 4 tygodniach od jego zjedzenia. Katastrofalne mogą być skutki zimowania żółwi z zalegającą treścią pokarmową. Gnicie pokarmu w jelitach to nie jest to czego chcemy dla naszego podopiecznego. Stymulująco na wypróżnianie działają częste kąpiele w letniej wodzie.

Gdy jesteśmy pewni, że żółw jest już gotów (co sygnalizuje nam ograniczoną aktywnością itd) przenosimy go do chłodnego pomieszczenia o temperaturze najlepiej około 12 stopni Celsjusza. Tam już powinien być w zimowniku (o którym przeczytacie poniżej). Po kilku dobach przebywania w temperaturze około 12 stopni żółw powinien być gotów do przeprowadzki do lodówki. Tam przez pierwsze kilka dni temperatur powinna wahać się w granicach 8 stopni, ze stopniowym spadkiem do poziomu 4 stopni. Żółw po okresie 7-10 dni powinien już zapaść w ten właściwy sen zimowy.

Jak długo zimować ?

Żółwie w warunkach domowych zimujemy od 2 do najlepiej 4-5 miesięcy. Przygotowania zaczynamy najlepiej w październiku, by w listopadzie gad już zapadł w sen zimowy. Wybudzać najlepiej jest w marcu, lub na przełomie marca i kwietnia.

Miejsce, gdzie żółw zimuje, czyli jego „hibernakulum”

Istotną sprawą jest też zapewnienie odpowiedniego miejsca do zimowania. Powinno być to pudło w którym żółw może się spokojnie obrócić, przemieścić. Zaleca się wymiary 3 na 2 długości pancerza żółwia. Niestety, w wypadku większych osobników może to sprawić kłopot, bo jak zmieścimy takie pudło w lodówce?

Hibernakulum powinno być zbudowane z materiału odpornego na wilgoć i pleśń. Ja używam dużych plastikowych pojemników na jedzenie. Jako podłoże do zagrzebywania stosujemy kostkę kokosową oraz suche liście. Ważne jest to, by żółw mógł się zagrzebać w całości, dla tego nie oszczędzajmy ilości ściółki.

Istotne jest zachowanie odpowiedniej wilgotności (dla żółwi stepowych niska, dla małych żółwi, żółwi mieszkających w Europie wilgotność powinna być większa). Od czasu do czasu, co 2 tygodnie można lekko spryskać górną warstwę podłoża. Żółwie i stepowe i duże osobniki innych *Testudo* tolerują suchsze warunki zimowania, młode *Testudo* muszą mieć dosyć wilgotny substrat. Zarówno w części górnej, jak i dolnej zimownika trzeba nawiercić wiele otworów wentylacyjnych.

Dlaczego lodówka ?

Dla początkującego żółwiarza lodówka wydaje się być idealnym miejscem do zimowania żółwi.

W lodówce możemy:

- stale obserwować zachowanie żółwia, wcześniej zauważyć niepokojące objawy;
- mamy stałą temperaturę i wilgotność;
- mamy łatwy dostęp do żółwia;
- łatwość w wymianie powietrza (raz na 1-2 dni otwieramy lodówkę na 2-3 minuty).

Pozorne wady:

- lodówka jest często otwierana, co może przeszkadzać żółwiowi, ale ja u swoich żółwi nie zauważyłem żadnego negatywnego wpływu;
- zagrożenie ze strony braku prądu, lub innych wypadków tego typu;
- zagrożenie ze strony salmonelli, która jest naturalnym elementem środowiska wewnętrznego żółwia.

Żółwia MUSIMY przebadać na obecność tej bakterii i sprawdzić, czy nie jest to szczep groźny dla człowieka! Warto zainwestować w małą lodówkę specjalnie dla żółwi. Jest to jednak ogromny koszt i wyrzeczenie. Ja zimowałem z powodzeniem swoje 2 żółwie na jednej półce w lodówce spożywczej.

Na co musimy zwracać uwagę podczas zimowania ?

Wnikliwa obserwacja żółwia podczas zimowania ma duże znaczenie. Musimy kontrolować stan gada, bo od tego zależy jego zdrowie i życie.

Gdy tylko zauważymy jeden z poniższych symptomów, należy wybudzić zwierzę, i przywrócić do normalnej aktywności:

- wysięk z nosa, jamy ustnej, oczu;
- duża utrata wagi, nie powinno to być więcej niż 10% masy podczas całego zimowania! (np. zimujemy 4 miesiące żółwia 1000g, to na miesiąc granicą tolerancji jest utrata wagi w granicach 25 g);
- żółw po dłuższym okresie ciągle się wierci, porusza co może być spowodowane zalegającym kałem (wtedy żółwia kąpiemy dopóki nie wypróżni się i możemy ponownie spróbować zazimować). Zdarza się, że żółw czasami ma ciągle za wysoką temperaturę;
- spotkałem się z zapadniętymi oczami, oznaczać to może wyczerpanie żółwia lub zużywanie tkanki tłuszczowej z pod gałki oka. Nie ryzykowałem i wybudziłem;
- pojawienie się pleśni na pancerzu/skórze, oznaka zbyt wysokiej wilgotności;
- pojawienie się czerwonych plam na pancerzu - prawdopodobnie posocznica, należy wybudzić.

Uwaga! Temperatura podczas hibernacji nie może spaść poniżej 0 stopni! Grozi to utratą życia gada lub nieodwracalnymi zmianami takimi jak ślepotą!

Wybudzanie żółwia

Po hibernacji przystępujemy do procesu wybudzania. Przez pierwsze kilka dni możemy stopniowo podwyższać temperaturę w lodówce, tak by od tych 4 stopni podskoczyła do około 10 stopni. Żółw może zacząć się wtedy sam wygrzebywać z nory, choć nie jest tak zawsze.

Po tym okresie podwyższania temperatury w lodówce wyjmujemy żółwia do temperatury pokojowej. Tam po kilku godzinach możemy już go przenieść do terrarium. Po dobie dochodzenia do siebie należy zacząć podwyższać temperaturę w terrarium oraz wydłużać czas oświetlenia. Żółw świeżo po zimowaniu „stawia na nogi” swój układ odpornościowy całkowicie od nowa, dla tego bardzo ważne jest by uchronić gada od przeciągów.

Pierwsze 2 tygodnie po zimowaniu to okres kiedy żółwia musimy obserwować dość wnikliwie. Należy wtedy żółwia kąpać w letniej wodzie i wstawić do terrarium pojemnik ze świeżą wodą. Żółw powinien w ciągu pierwszego tygodnia zacząć pobieranie pokarmu. Jeżeli okres nie jedzenia przedłuży się do ponad 2 tygodni jest to jednym z objawów anoreksji pohibernacyjnej. Stanowi to duże zagrożenie dla życia żółwia. Niezbędna jest natychmiastowa konsultacja z dobrym lekarzem weterynarii.

Składam serdeczne podziękowania za konsultacje oraz pomoc w stworzeniu artykułu dla znakomitego hodowcy żółwi - Grzegorza Rafałowskiego.

Bibliografia:

[1] Rafałowski G.: *Zimowanie żółwi lądowych*, DracoMagazyn nr 3, s. 41-48.

```
var pf_id = "1598377"; var pf_format = "ctext3_250x250"; var pf_lang = ""; var pf_xslurl = "http://hst.tradedoubler.com/file/20649/contextual/pf_cx.xsl"; var pf_maxresults= "3"; var pf_method = "manual"; var pf_keywords = "kwiaty, ogrodnik"; var pf_exclude = "liryki, bolka"; var pf_categories = ""; var pf_epi = ""; var pf_bgcolor = "FFFFFF"; var pf_bordercolor = "FFFFFF"; var pf_linkcolor = "4E27D9"; var pf_urlcolor = "3B4DF5"; var pf_textcolor = "010005";
```

Adres źródła:

<https://www.zolw.info/hodowla/zimowanie/zimowanie-zolwi-ladowych-z-uzyciem-lodowki>